

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.12.21>

ВПЛИВ НЕДОСКОНАЛОСТІ НОРМ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА РОЗСЛІДУВАННЯ СТВОРЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ГРУПИ ЧИ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Мальгіна Анна Сергіївна,
аспірант кафедри криміналістики
та психології
(Одеський державний університет
внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)

Статтю присвячено аналізу положень законодавства України, що регулюють засади боротьби з тероризмом в Україні. Відповідно до наукових праць, присвячених проблемам боротьби з тероризмом в Україні, встановлено, що більшість науковців розглядають вказане питання у кримінально-правовому та кримінологічному аспектах, тоді як питання практики дій уповноважених органів держави на боротьбу з тероризмом залишаються малодослідженими.

Констатовано, що через неузгодженість і недосконалість деяких положень нормативно-правових актів виникають обставини, які на практиці унеможливають притягнення до кримінальної відповідальності осіб за злочини терористичної спрямованості, зокрема, за створення терористичної групи чи терористичної організації, склад злочину якого передбачено статтею 258-3 Кримінального кодексу України.

У зв'язку з тим, що розслідування вказаної категорії злочинів натепер пов'язано з утворенням і діяльністю незаконних збройних формувань на Сході України (так званих «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки»), досліджено основні проблеми, які виникають під час досудового розслідування, зокрема, віддаленості органу досудового розслідування від фактичного місця вчинення злочину, що унеможливає збір достатньої доказової бази.

Підсумовано, що через недосконалість законодавчої бази національні суди не мають єдиної практики винесення рішень по суті у справах за обвинуваченням осіб, винних у вчиненні злочину, передбаченого статтею 258-3 Кримінального кодексу України. Запропоновано усунути такі колізії шляхом внесення змін насамперед до Кримінального кодексу України, до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» та Кримінального процесуального кодексу України, зокрема, в частині визначення дефініцій понять «терористична група» та «терористична організація».

Ключові слова: терористична група, терористична організація, боротьба з тероризмом, незаконні збройні формування, законодавство.

INFLUENCE OF IMPERFECTION OF NATIONAL LEGISLATION NORMS ON INVESTIGATION OF THE ESTABLISHMENT OF A TERRORIST GROUP OR TERRORIST ORGANISATION

Malhina Anna Serhiivna,
Graduate Student at the Department
of the Criminology and Psychology
(Odesa State University of Internal Affairs,
Odesa, Ukraine)

The article is devoted to the analysis of the provisions of the legislation of Ukraine regulating the principles of the fight against terrorism in Ukraine. According to scientific

papers on the fight against terrorism in Ukraine, it is established that most scholars consider this issue from the side of criminal law and criminology, while the practice of the authorized bodies of the state to combat terrorism remains unexplored.

It is stated that due to the inconsistency and imperfection of some provisions of regulations, circumstances arise that in practice make it impossible to prosecute persons for terrorist offenses, in particular, for creating a terrorist group or terrorist organisation, the crime of which is provided by Article 258-3 of the Criminal Code of Ukraine.

Due to the fact that the investigation of this category of crimes is currently related to the formation and activities of illegal armed groups in eastern Ukraine, the so-called "Donetsk People's Republic" and "Luhansk People's Republic", the main problems that arise under the time of the pre-trial investigation, in particular, is the distance of the pre-trial investigation body from the actual place of the crime, which makes it impossible to gather sufficient evidence.

It is concluded that at present time, due to the imperfection of the legal framework, national courts do not have a single practice of making decisions on the merits in cases of persons, who are guilty in committing a crime under Article 258-3 of the Criminal Code of Ukraine. It is proposed to eliminate such conflicts by amending, first of all, the Criminal Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Combating Terrorism" and the Criminal Procedure Code of Ukraine, in particular, in defining the definitions of "terrorist group" and "terrorist organisation".

Key words: terrorist group, terrorist organization, fight against terrorism, illegal armed groups, legislation.

Постановка проблеми. Починаючи з 2014 року, українська держава стикнулася з проблемою діяльності терористичних груп та організацій. Якщо раніше вказане явище носило поодинокий і досить рідкісний характер, то натепер терористична загроза існує в Україні на повсякденній основі. У зв'язку з цим Указом Президента України від 05.03.2019 № 53/2019 затверджено Концепцію боротьби з тероризмом в Україні (далі – Концепція).

Відповідно до згаданої Концепції нині найбільшу терористичну загрозу для України становить агресивна політика Російської Федерації, спрямована на дестабілізацію ситуації в державі, в тому числі шляхом інспірування сепаратистських виявів і всебічної підтримки диверсійно-терористичної діяльності маріонеткових квазідержавних утворень на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях [5].

З початком збройної агресії Російської Федерації проти України з'явилися виклики і для правоохоронних органів, які до цього не мали майже ніякого досвіду у розслідуванні злочинів терористичної спрямованості. Протягом п'яти років діяльності незаконних збройних формувань так званих «Донецької народної республіки» (далі – «ДНР») та «Луганської народної республіки» (далі – «ЛНР») на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей напрацьовано певну концепцію розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із тероризмом.

Одним із найбільш поширених складів злочинів, які розслідуються у зв'язку з діяльністю незаконних збройних формувань так званих «ДНР» і «ЛНР», є створення терористичної групи чи терористичної організації, передбачених статтею 258-3 Кримінального кодексу України (далі – КК України) [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем боротьби з організованою злочинністю в кримінально-правовому та кримінологічному аспектах присвячені роботи вчених П.П. Андрушко, Л.В. Багрій-Шахматова, М.І. Бажанова, Ю.В. Бауліна, В.І. Борисова, Ф.Г. Бурчак, Б.В. Волженкіна, Р.Р. Галіакбарова, Ю.В. Голик, П.І. Гришаєва, О.І. Гурова, Н.О. Гуторова, І.М. Даньшина, А.І. Долгова, М.Д. Дурма-

нова, А.П. Закалюк, М.Й. Коржанського, Г.А. Кригер, Н.Ф. Кузнецова, І.П. Лановенко, Є.К. Марчук, П.С. Матишевського, М.І. Мельника, В.О. Навроцького, В.В. Сташиса, М.І. Хавронюк, О.Н. Ярмиш, С.С. Яценко та інших.

З кримінально-правових і кримінологічних позицій тероризм і злочини терористичної спрямованості розглядають В.Ф. Антипенко, В.О. Глушков, В.П. Ємельянов, М.П. Кіреєв, В.С. Комісаров, В.В. Крутов, В.А. Ліпкан, В.В. Мальцев, Г.М. Міньковський, С.М. Мохончук, Г.В. Овчинникова, В.Є. Петрищев, В.П. Ревин, О.Ф. Шишов та інші вчені.

Серед численних наукових праць слід виділити такі: А.О. Данилевський «Кримінальна відповідальність за матеріальне, організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної організації» (Київ, 2009), М.В. Семикін «Кримінальна відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації» (Харків, 2004), Л.В. Новікова «Кримінальна відповідальність за фінансування тероризму» (Київ, 2007), В.Н. Кубальський «Кримінально-правові проблеми протидії тероризму в Україні» (Київ, 2007), Р.В. Мукоїда «Організаційно-тактичні засади протидії злочинам, пов'язаним із терористичною діяльністю» (Одеса, 2008), М.В. Рибачук «Запобігання тероризму органами внутрішніх справ» (Київ, 2010) та інші.

Незважаючи на велику кількість наукових робіт, пов'язаних із дослідженням кримінально-правових і кримінологічних аспектів злочинів терористичної спрямованості, натепер майже відсутні роботи, які б вирішували сучасні проблеми розслідування створення терористичної групи чи терористичної організації.

Залишаються майже не дослідженими і питання, пов'язані з практикою боротьби з тероризмом під час розслідування злочинів. Так, потребує більш глибокого дослідження та вдосконалення нормативно-правова база, яка використовується під час розслідування злочинів терористичної спрямованості, адже недосконалість норм національного законодавства призводить до низки негативних наслідків: 1) неправильної кваліфікації дій тих чи інших осіб; 2) уникнення відповідальності особами за їхні злочинні дії; 3) притягнення до кримінальної відповідальності невинних осіб.

Метою дослідження є встановлення та висвітлення впливу недосконалості норм національного законодавства на розслідування створення терористичної групи чи терористичної організації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблеми під час застосування статті 258-3 КК України у слідчо-судовій практиці, зокрема під час проведення досудового розслідування, насамперед пов'язані з недосконалістю формулювання самої диспозиції вказаної статті.

Однією з основних проблем, на яку звертають увагу більшість таких вчених, як А.А. Вознюк, О.С. Лакійчук, М.В. Семикін, І.В. Цюприк та інші, є невизначеність понять «терористична група» та «терористична організація». Відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 терористичну групу визначено як групу з двох і більше осіб, які об'єдналися з метою здійснення терористичних актів, тоді як частинами 1, 2 та 3 статті 28 КК України передбачено декілька видів злочинних груп різних за кількісним складом та умислом.

Відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» терористична організація – стійке об'єднання трьох і більше осіб, створене з метою здійснення терористичної діяльності, в межах якого здійснено розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів, тоді як у частині 4 статті 28 КК України йдеться про те, що злочинною організацією є стійке ієрархічне об'єднання п'яти і більше осіб [2]. Така ситуація виникла через неузгодженість змін у кримінальному законодавстві та норм Закону України «Про боротьбу з тероризмом».

З метою подолання такої правової колізії Верховним Судом України ухвалено постанову від 05.07.2018 у справі № 225/6151/15-к, відповідно до тексту якої встановлення у кримінальному провадженні передбачених у статті 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» ознак певної організації (наявність стійкого об'єднання трьох і більше осіб; розподіл функцій між цими особами; існування обов'язкових правил поведінки при підготовці та вчиненні терористичних актів) та відповідної мети її діяльності (порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, вплив на прийняття рішень, вчинення або невчинення дій органами державної влади та місцевого самоврядування) є підставою для визнання відповідної діяльності терористичною. При цьому таке визнання здійснюється судом у конкретному провадженні на підставі наявних матеріалів.

Існування окремого судового рішення, рішення органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності терористичною для притягнення особи до кримінальної відповідальності за статтею 258-3 КК України не вимагається [6]. Відповідно до частини 6 статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» висновки щодо застосування норм права, викладені у постановках Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права [3].

Однак ні в Законі України «Про боротьбу з тероризмом», ні в статті 258-3 КК України не прописано порядок визнання організації терористичною [9]. Тобто, в національному законодавстві взагалі не існує чітких критеріїв віднесення тієї чи іншої організації до терористичної. Тому нині незаконні збройні формування «ДНР» і «ЛНР» навіть Україною офіційно не віднесено до терористичних організацій.

Стаття 24 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» (далі – Законі) передбачає, що організація визнається терористичною за рішенням суду, підлягає ліквідації, а належне їй майно конфіскується. Заява про притягнення організації до відповідальності за терористичну діяльність подається до суду Генеральним прокурором, прокурорами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя у встановленому законом порядку. Однак у вказаному Законі не міститься ні чіткої процедури визнання організації терористичною, ні визначення підсудності таких справ, ні можливої доказової бази, ні самої процедури розгляду судами вказаного питання, що в принципі нівелює значення вказаної статті Закону [2].

Колегія суддів у вироку Северодонецького міського суду Луганської області від 25.12.2015 (справа № 428/8931/15-к, провадження № 1-кп/428/591/2015) посилається на зазначені вище положення та зазначає, що стороною обвинувачення не надано суду доказів щодо визнання так званої «Луганської народної республіки» терористичною організацією відповідно до вимог статті 24 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» [8].

На мою думку, основною проблемою є відсутність єдиної прийнятої на загальнодержавному рівні концепції, програми чи закону, якими було б визнано так звані «ДНР» і «ЛНР» терористичними організаціями. Навіть у тексті згаданої вище Концепції боротьби з тероризмом в Україні, затвердженої Указом Президента України від 05.03.2019, «ДНР» і «ЛНР» згадуються як незаконні збройні формування, а не як терористичні організації. Прийняття такої концепції сприятиме усуненню розбіжностей при застосуванні слідчими органами та судами норм кримінального та кримінально-процесуального права під час досудового розслідування та провадження в судах по злочинах, передбачених статтею 258-3 КК України. Така правова невизначеність дає можливість особам, причетним до діяльності «ДНР» і «ЛНР», у майбутньому уникнути покарання за злочини терористичної спрямованості.

Крім суб'єкта вчинення вказаного злочину, існує проблема із формулюванням об'єктивної сторони створення терористичної групи чи терористичної організації.

Об'єктивна сторона статті 258-3 КК України містить такі форми вчинення вказаного злочину: 1) створення терористичної групи чи терористичної організації; 2) керівництво такою групою чи організацією; 3) участь у ній; 4) організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації [1]. Таке формулювання диспозиції статті, на жаль, створює безліч проблем зі збиранням доказової бази, адже містить надзвичайно широке та невизначене коло дій, за яке особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності.

Так, відсутнє чітке визначення поняття «організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації». Статтею 23 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» передбачені такі форми сприяння терористичній діяльності: 1) фінансували терористів, терористичні групи (терористичні організації); 2) надавали або збирали кошти безпосередньо чи опосередковано з наміром використання їх для вчинення терористичних актів чи злочинів терористичної спрямованості; 3) проводили операції з коштами та іншими фінансовими активами фізичних осіб, які вчиняли чи намагалися вчинити терористичні акти чи злочини терористичної спрямованості або брали участь у їх вчиненні чи сприяли вчиненню; юридичних осіб, майно яких безпосередньо чи опосередковано перебуває у власності чи під контролем терористів або осіб, які сприяють тероризму; юридичних і фізичних осіб, які діють від імені чи за вказівкою терористів або осіб, які сприяють тероризму, включаючи кошти, одержані або придбані з використанням об'єктів власності, що безпосередньо чи опосередковано перебувають у власності чи під контролем осіб, які сприяють тероризму, або пов'язаних із ними юридичних і фізичних осіб; 4) надавали кошти, інші фінансові активи чи економічні ресурси, відповідні послуги безпосередньо чи опосередковано для використання в інтересах фізичних осіб, які вчиняють терористичні акти або сприяють чи беруть участь у їх вчиненні, чи в інтересах юридичних осіб, майно яких безпосередньо чи опосередковано перебуває у власності чи під контролем терористів або осіб, які сприяють тероризму, а також юридичних і фізичних осіб, які діють від імені чи за вказівкою зазначених осіб; 5) надавали допомогу особам, які брали участь у вчиненні терористичних актів; 6) вербували фізичних осіб для заняття терористичною діяльністю, сприяли встановленню каналів постачання зброї терористам і переміщенню терористів через державний кордон України; 7) переховували осіб, які фінансували, планували, підтримували чи вчиняли терористичні акти або злочини терористичної спрямованості; 8) використовували територію України з метою підготовки чи вчинення терористичних актів або злочинів терористичної спрямованості проти інших держав або іноземців [2].

Однак деякі з форм сприяння, визначені вказаним Законом, відповідно до КК України виокремлені в окремі склади злочинів, такі як «Фінансування тероризму» (стаття 258-5 КК України), «Сприяння вчиненню терористичного акту» (стаття 258-4 КК України). Тому з урахуванням викладеного вище необхідно більше конкретизувати дії, за які буде наставати кримінальна відповідальність саме за статтею 258-3 КК України.

Тобто, найпершою проблемою, з якою стикаються слідчі під час розслідування вказаної категорії кримінальних правопорушень, є невизначеність і недосконалість формулювання самого складу злочину, передбаченого статтею 258-3 КК України. Тому в реаліях сьогодення та тієї ситуації, яка склалася на Сході України, натепер майже не можливо об'єктивно дослідити всі обставини вчинення злочину та притягнути особу до кримінальної відповідальності за злочини терористичної спрямованості.

Посилаючись на аналіз судової практики і вироки, винесені щодо осіб за обвинуваченням у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 258-3 КК України, можна говорити про те, що до 2014-2015 років

судових справ з такою кваліфікацією в принципі не існувало. По-друге, дії більшості фігурантів у кримінальних провадженнях, зареєстрованих за вказаною статтею КК України, кваліфікуються як сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації.

Тобто, якщо ми говоримо про якісний складник статистичних даних, то доходимо висновку, що саме за такою кваліфікуючою ознакою, як створення терористичної групи чи терористичної організації, жодну особу не притягнуто до кримінальної відповідальності. Крім того, на практиці майже не можливо достеменно встановити, які конкретні особи фактично створювали ту чи іншу терористичну групу або організацію, адже здебільшого такі дані ґрунтуються лише на показаннях осіб, що не може вважатися достатнім доказом для притягнення до кримінальної відповідальності.

У зв'язку з викладеним вище ми вважаємо, що однією з ключових проблем є віддаленість органу досудового розслідування від безпосереднього місця вчинення злочину. Натепер в Україні склалася стійка практика, що дії осіб, які беруть участь у бойових діях на Сході України на боці так званих «ДНР» і «ЛНР» проти Збройних сил України, кваліфікують за частиною 1 статті 258-3 КК України. Це найбільший масив кримінальних проваджень, відомості про які внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань саме за такою кваліфікацією. У такому випадку перед слідчими стоїть досить нелегке завдання довести, що дії, пов'язані зі створенням терористичної групи чи терористичної організації, вчиняються певною особою саме на непідконтрольній українській владі території, а головне, що саме ця особа вчиняє вказані злочинні дії.

Таким чином, слідчий потрапляє у ситуацію, коли абсолютно не можливо повно, неупереджено та об'єктивно дослідити всі обставини вчинення злочину, оскільки особа, яку підозрюють у вчиненні злочину, знаходиться на території, де слідчий фактично не має права проводити будь-які слідчі дії, тобто на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях. Тому можна зробити висновок, що доведення вини підозрюваних осіб у вчиненні кримінальних правопорушень, кваліфікованих за статтею 258-3 КК України, здійснюється за допомогою виключно непрямих доказів, що створює передумови для винесення судом виправдувального вироку.

Так, вирокотом Кременського районного суду Луганської області від 31.05.2017 (справа № 426/5157/15-к, провадження № 1-кп/414/77/2017) виправдано депутата Первомайської міської ради Луганської області за обвинуваченням у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною 1 статті 109, частиною 2 статті 110, частиною 1 статті 258-3 КК України.

Відповідно до позиції сторони обвинувачення, у травні-червні 2014 року у громадянина України, який є депутатом Первомайської міської ради та який був обізнаний про незаконність дій представників органів влади самопроголошеної «ЛНР», виник злочинний умисел, спрямований, зокрема, на участь в діяльності терористичної організації «ЛНР». Реалізуючи вказаний умисел, цей депутат, діючи за попередньою змовою з іншими особами, ініціював та надав згоду на призначення його на посаду міністра вугільної промисловості, палива та енергетики «ЛНР», після чого останній приступив до виконання обов'язків посадової особи незаконно утвореного органу влади «ЛНР», які виконував до липня-серпня 2014 року.

Згідно з показанням, наданими безпосередньо обвинуваченим та свідками під час судового розгляду, встановлено, що 19 червня 2014 року обвинуваченого з місця проживання було викрадено невідомими особами та доставлено до м. Луганська, де в нього забрали телефон, а його самого примусово фотографували та змусили прочитати підготовлену аналітичну записку про стан вугільної промисловості на Луганщині, погрожуючи застосуванням насильства щодо його дружини, попередньо про-

демонструвавши йому фотознімок, на якому вона стоїть біля автомобіля, а поруч знаходиться озброєний чоловік, який направляє зброю на неї. Потім привезли на перехрестя доріг і віддали телефон, звідки він додому добрався самостійно.

Зателефонувавши до дружини, обвинувачений дізнався від неї про те, що її дійсно викрадали з місця роботи озброєні чоловіки та утримували у приміщенні Первомайського військкомату. Він не був міністром «ЛНР» і ніякої участі у діяльності цього формування не брав через свою проукраїнську позицію, не міг виконувати будь-яку роботу за станом свого здоров'я, його родина допомагала військовим Збройних сил України.

З огляду на вказане вище, суд у рішенні зазначив, що невизнання обвинуваченим своєї вини та твердження про примусове його доставлення у м. Луганськ для дачі інтерв'ю, яке змонтоване стороною обвинувачення, не спростовано. Його доводи підтверджуються як свідками обвинувачення, так і свідками захисту. Крім того, ці свідки вказують на те, що лише після затримання обвинуваченого пішли чутки про його участь в діяльності «ЛНР», тобто, коли офіційно розпочалося досудове розслідування і вже була сформована відповідна суспільна думка [7].

Враховуючи викладене вище, а також численні процесуальні порушення під час проведення вказаного досудового розслідування, які тим чи іншим чином пов'язані з вчиненням вказаного кримінального правопорушення на тимчасово окупованій території Луганської області, що унеможлиблює об'єктивне збирання та оцінку доказів, суд виніс виправдувальний вирок по цій справі.

Слід зазначити, що це лише один приклад з-поміж великої кількості виправдувальних вироків суду, винесених за обвинуваченням осіб у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 258-3 КК України. На мою думку, судді доходять такого рішення у зв'язку з тим, що норми Кримінального процесуального кодексу України нині не пристосовані до такої специфічної категорії правопорушень, які вчиняються на території так званих «ДНР» і «ЛНР». Розслідуючи злочини такої категорії, слідчий потрапляє у пастку, де він зобов'язаний проводити досудове розслідування і розуміти, що всі докази, які він зможе зібрати у кримінальному провадженні, будуть непрямими, неповними та багато в чому суб'єктивними.

Крім того, слід розглянути питання щодо підстави звільнення від кримінальної відповідальності за злочин, передбачений статтею 258-3 КК України. Так, відповідно до частини 2 вказаної статті звільняється від кримінальної відповідальності за діяння, передбачене частиною 1 цієї статті, особа, крім організатора і керівника терористичної групи чи терористичної організації, яка добровільно повідомила правоохоронний орган про відповідну терористичну діяльність, сприяла її припиненню або розкриттю злочинів, вчинених у зв'язку зі створенням або діяльністю такої групи чи організації, якщо в її діях немає складу іншого злочину [1].

У такому випадку головною проблемою для слідчих є питання щодо встановлення відсутності в діях особи іншого складу злочину, тому що слідчі не мають можливості повно та об'єктивно встановити всі обставини вчинення того чи іншого злочину особою, яка вчиняла такі дії на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей у складі незаконних збройних формувань так званих «ДНР» і «ЛНР». Усі висновки, зроблені слідчим на підставі тих доказів, які він має можливість отримати, ґрунтуються на припущеннях.

У розрізі розслідування злочину, передбаченого статтею 258-3 КК України, слід звернути увагу також на Закон України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей», відповідно до статті 3 якого держава гарантує відповідно до закону недопущення кримінального переслідування, притягнення до кримінальної, адміністративної відповідально-

сті та покарання осіб-учасників подій на території Донецької, Луганської областей. Органам влади та їхнім посадовим (службовим) особам, підприємствам, установам, організаціям усіх форм власності забороняється дискримінація, переслідування та притягнення до відповідальності осіб з приводу подій, що мали місце у Донецькій, Луганській областях [4].

Проаналізувавши вказану вище норму, постає питання, кого саме слід вважати учасниками подій на території Луганської та Донецької областей і що взагалі мав на увазі законодавець під цим терміном. Найголовніше питання – чи підпадають під вказану категорію особи, яких вже засуджено або які підозрюються у вчиненні злочину, передбаченого статтею 258-3 КК України, та інших злочинів, пов'язаних із проведенням Антитерористичної операції чи Операції Об'єднаних сил.

Висновки. Таким чином, з метою проведення ефективного досудового розслідування у злочинах, що передбачають відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації, та притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності доцільно здійснити таке: 1) на законодавчому рівні визначити механізм віднесення групи чи організації до терористичних; 2) усунути колізії у визначенні понять «терористична група» та «терористична організація» між нормами, закріпленими у Кримінальному кодексі України та Законі України «Про боротьбу з тероризмом»; 3) конкретизувати зміст об'єктивної сторони злочину; 4) визначити у кримінально-процесуальному законодавстві спеціальну процедуру розслідування для злочинів, де проведення деяких слідчих (розшукових) дій обмежене у зв'язку з об'єктивними обставинами (наприклад, неможливість потрапити на місце вчинення злочину).

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2001. № 25-26, ст. 131.
2. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. Дата оновлення: 28.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15> (дата звернення: 10.06.2020).
3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Дата оновлення: 11.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 10.06.2020).
4. Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей : Закон України від 16.09.2014 № 1680-VII. Дата оновлення: 19.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1680-18> (дата звернення: 10.06.2020).
5. Про Концепцію боротьби з тероризмом в Україні : Указ Президента України від 05.03.2019 № 53/2019. Дата оновлення: 05.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019> (дата звернення: 10.06.2020).
6. Постанова Верховного Суду України від 05.07.2018 у справі № 225/6151/15-к, провадження № 51-1609км18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75241808>.
7. Вирок Кременського районного суду Луганської області від 31.05.2017 у справі № 426/5157/15-к, провадження № 1-кп/414/77/2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66846635>.
8. Вирок Северодонецького міського суду Луганської області від 25.12.2015 у справі № 428/8931/15-к, провадження № 1-кп/428/591/2015. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/54609271>.
9. Мукоїда Р.В. Механізм визначення в Україні організації терористичною [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://irbus-nbuv.gov.ua/cgi-bin/cgiirbus_64.